

"העולם הזה" שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהל:
תל אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 243386 • תאריך: 136
מען מכריז: "עולמפרם" • מודפס ב"הרפוס החי" בע"מ, תל אביב, רח' כ"אביגדור • הפצה: "גר" בע"מ • גדופות: צינורגריפה
כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • העורך: אלי תבור • עורך
תכנית: יוסי שזון • עורכת כיתוב: נורית יהודאי • ראש המינהל: אברהם פיטון • מח' המודעות: רפי זכרני • המו"ל: העולם הזה בע"מ.

תופעה חדשה בקולנוע הישראלי. הוא שייך ללא ספק לגל החדש שקם בקולנוע הישראלי, המשתקף גם בסרטים אחרים שעלו על המסכים לאחרונה, כמו סוסטען של יקי יושע או פנטסיה על נושא רומנטי, לפי תסריטו של חנוך לוין. יש בגל זה יוצרים חדשים וצעירים, פנים חדשות על המסכים, ונושאים חדשים שים המטופלים בצורה קולנועית. עצם הר תופעה היא חיובית, מעודדת ונוסכת תיקוה לגבי עתידו של הקולנוע הישראלי. זכותו של כל מבקר קולנוע היא להתייחס לכל סרט לגופו, לשפוט את מהותו וערכו, כמוצר מוגמר, מבלי להת-ייחס לישראליותו, לרקע יצירתו או ל-מיגבלות שעמדו בפניו יוצריו.

הסרט היא מעין מיקרוקוסמוס של חתך מסוים בנוער הישראלי — הדור של מיל-חמת ההתשה ומילחמת יום-הכיפורים. הסרט אומר את שרצו יוצריו לומר על דור זה, הם חדרו אל מתחת למעטפת השטחית שלו, של טיפוסים העשויים כאילו בשטאנץ אחד, הדבורים אותה שפה המצלצלת באוזני דורות קודמים כפול-חן של וולגאריות — שכל עניינם כאילו ברומאנים בנאליים ובנחות אישית. בי חזירה זו לא חשפו אולי יוצרי הסרט דור נפילים, בעל ערכים בלתי מוכרים או יעודים נעלים. אולם הם הצליחו להציג תמונה אוטנטית של דור זה, על חולשיו תיו ומעלותיו האנושיות.

צוות שחקני הסרט "הלהקה"
 פני הדור שבין המילחמות

העולם הזה על הסרט, עשתה לו עוול. אולי פירסום זה של דיעה אחרת יהיה בו כדי לתקן עוול זה.

כדעה עשייתו של גיליון העולם הזה של השבוע שעבר, נשכח מאיתנו תאריך חשוב. בערב פסח השנה מלאו 28 שנה להעולם הזה במתכונתו הנוכחית. 28 שנה חלפו מאז אותו יום, ערב פסח 1950, בו נכנסו כמה צעירים לבושי חאקי לשני חדרים קטנטנים ברחוב לילינבלום בתל-אביב וקיבלו לידיהם שבועון קטן בשם העולם הזה, שהוצא לאור ונערך בידי הר עתונאי הוותיק אורי קיסרי.

אותם צעירים, שזה עתה סיימו את שיי-רותם הצבאי, שהתחיל עם פרוץ מילחמת-העצמאות, רכשו את השבועון מידי קיסרי במחיר של 7000 ל"י — סכום שקיבלו ממשרד-הביטחון כהלוואת-שיקום.

כך החלה הרפתקה שנועדה לחולל מה-פכה בעיתונאות הישראלית, להצמיח עובי-דוח חדשות בחיים המדיניים והרעיוניים של המדינה ולנסות להשפיע על דמותה ומהותה של המדינה.

עד שנתו העשרים של העולם הזה בי-בעלותו החדשה, נתגנו לציין תאריך זה כמעט מדי שנה, במעין חגיגת יום-הולדת מעל העתון, משותפת לקוראים ולמערכת.

השנה, לולא טרחו כמה מהקוראים הר מושפעים של העולם הזה להזכירנו תאריך זה, ספק אם היינו מודעים לו. העולם הזה, כך נראה, עבר מוזמן את שנות הילדות שלו, ובדומה לחיי אדם נמצא בשלב שבו אין עוד מקום לחגיגות יום-הולדת שנתיות. על כל פנים, תודה לאותם קוראים שזכרו והזכירו, הדבקות שמגלה עתון זה במטרות היסוד שהציבו מיסדיו היא ודאי תמורתם.

אם פניו של הדור שנחשף בסרט אינם עונים על הציפיות ואם הוא מתגלה כריי קני, וולגארי, מוגבל באופקיו הרגשיים והרוחניים, אין זו אשמתם של יוצרי הר סרט. לא הם שהולידו את המוצר הזה, אלא הרקע התברתי והרוחני שבו צמח. זה של מדינת-ישראל למן מילחמת ששת-הימים.

לי נראה הסרט הלהקה כיצירה המספרת על דור בלתי מוכר, שגדל בין המיל-חמת, ושעוצב במתכונת אחידה כמעט של דפוסי התנהגות ומחשבה, ומי שרוצה יוכל למצוא בכך אפילו ממד של התראה כלפי הלהקה האנושית שמצמיחה החברה הישראלית בשנים האחרונות, למרות שיש לי ספקות אם יוצרי הסרט התכוונו לכך.

אם יש מקום לחילוקי-דעות באשר לטיבו וערכיו האמנותיים של הסרט הלהקה, דומני שאין מחלוקת על כך שהוא מייצג

כלל עם כותבי הביקורת הקולנועית. אני מתכוון לסרט הלהקה, סירטם של הבמאי אבי נשר והתסריטאית שרון הראל. כמה מהמבקרים שיבחוהו והעלוהו על גס והיו גם כאלה שציינו אותו כסרט הישר-ראלי הטוב ביותר שהופק עד כה. מבקרים אחרים קטלו את הסרט בביקור-תם. בין אלה היה גם מבקר הקולנוע של העולם הזה, דן פיינרו. בביקורם שכתב על הסרט (העולם הזה 2119) הציגו פיינרו כ"פארודיה חיוורת", טען שהוא בסך הכל "אוסף של פיזמונים ומערכונים, הקשר רים יחד בחוט עלילתי רופף המספר על הווי של להקה צבאית" וכי, "זהו אחד הסרטים הרדודים ביותר שאפשר להעלות על הדעת, סרט שאינו מגלה שום הת עניינות בגיבורים שלו ומסתפק בקאריי-קטורות בנאליות תחת דמויות", ועוד כהנה וכהנה הערות וצינונים בלתי מחמיאים. זכותו הבלתי מערערת של דן פיינרו היא, כמובן, להחזיק בדיעה זו ולהביעה. אולם כמי שהיה בתחילת הדרך העיתר-נאית שלו מבקר הקולנוע של עיתון זה במשך כחמש שנים, ואשר מעת לעת נמ-צא גם מצידו השני של מיתרס הקולנוע הישראלי, אני מרשה לעצמי לחלוק על דיעותיו הפסקניות והנחרצות ביחס ל-הלהקה ולהביע דיעה אחרת.

אינני מכיר אישית את יוצרי הסרט הלהקה ומעולם לא פגשתי בהם. אבל ראיתי את הסרט הלהקה ובניגוד לתר-זיתו של מבקר הקולנוע של העולם הזה, נהייתי ממנו. אני סבור כי זהו סרט ילי, רענן, גודש עליצות ושימחת-חיים, עשוי בכישרון ובידע לא מבוטל. עוד יותר מזה, מעבר לחווייה הבידור-רית החולפת שמקנה סרט זה, יש בו, לדעתי, תכונות נוספות שאינן מעידות דווקא על רדידות. ליוצרי הסרט היה גם מה לומר והם הצליחו לומר זאת באמ-צעות סירטם.

הלהקה הצבאית סביבה נרקמת עלילת

תסריטאית שרון הראל ובמאי אבי נשר
 גל חדש בקולנוע הישראלי

קיא יקי

אחת הסכנות האורבות לעיתונאי
 במיקצועו היא הנטייה להפוך ממדוען ל-שופט.

זוהי מלכודת שבה נופלים גם עיתונאים ותיקים ומעולים. הם נוטים להתעלם לעיי-תים מכך שתפקידם ויעודם הוא להביא בפני הקורא מקסימום של עובדות ומידע ולהשאיר לו, לקורא, את הזכות לשיפוט. ביקורת וגיבוש-ידיעה על סמך העובדות שהוצגו בפניו.

אין זאת אומרת שאסור לעיתונאי שי-תהיה לו דיעה עצמאית משלו בנושא שהוא כותב אודותיו. הליפך, חובתו של העי-תונאי היא לגבש את השקפתו על סמך המידע שקיבל או ליקט. עצם החלטתו לפרסם מידע מסוים ולהביאו לידיעת קוראיו, תוך העדפתו על נושאים אחרים — כמו מידת ההבלטה והחשיבות שהוא מע-ניק לו — היא עצמה כבר מהווה הבעת דיעה. את דעתו האישית הפרטית, או את הדיעה הקולקטיבית של מערכת העיתון שבו הוא עובד, יכול העתונאי ורשאי להביע בדרך הצגת הדברים ובסיגנון כתיבתו. אולם בסופו של דבר עליו להותיר את חריצת-הדין הסופית בידי הקורא, בהתאם להבנתו שלו את העובדות המוצגות בפניו. קיים הבדל מהותי בין כתיבה עיתונאית לבין פסקידן מנומק של שופט בבית-המישפט, שהכרעת-הדין שלו מבוססת על קודקס כתוב וברור — ספר החוקים. אלא שהנטייה לחריצת-דין היא כנראה חולשה אנושית. דווקא במיקצוע העיתונות דרוי-שה עירנות מתמדת כדי לא להתפתות לה. אנו, במערכת זו, מנסים — לא תמיד בהצלחה — להקפיד על כך.

שונה לחלוטין המצב באותו תחום של העיתונות העוסקת בביקורת אמנותית. מכל סוג שהוא, שם, טבעה של הכתיבה דומה לכתיבה פובליציסטית ודווקא דעתו של הכותב ושיפוטו, הם נושא ההתעניינות של הקורא. מתוך ניסיונו בקריאת רשימות המבקר לומד הקורא להכירו ולהעריכו. אם טעמו האמנותי של המבקר מודהה עם טעם הקורא, הוא יכול להרוץ על פי ביקורתו את דינו שלו, להחליט בהסתמך עליה אם ספר מסוים ראוי לעיונו, או אם ילך או ימנע מלבקר בהצגת תיאטר-רון או סרט כלשהו, שהמבקר חיווה דעתו עליהם.

גם אם אין טעמו האמנותי של המבקר נראה לקורא, עדיין נותר ערכה של הביקורת כראיה הארה של נושא הביקור-רת ממבט אחר. אבל ביקורת ספרותית, דרמטית או קולנועית, נשאת תמיד דעת יחיד ואינה סיכום של שיפוט קולקטיבי. לפעמים היא מאירה יותר את הכותב מאשר את נושא כתיבתו. ואם מבקרת מסוימת כותבת על סרט שהוא משעמם, אין בכך כדי ללמד בהכרח על טיבו של הסרט אלא רק על כך שהוא שיעמם אותה.

הקדמתי הקדמה זו כדי לנמק את
 הזכות שאני נוטל לעצמי להתייחס במדור זה לסרט קולנוע ישראלי המוקרן בעצם ימים אלה על מסכי הארץ, ושהסטיק כבר לעורר מחלוקת בין מבקרי-הקולנוע בעיי-תונות הישראלית ואף עורך פולמוס בין פובליציסטים ומבקרים שאינם נמנים בדרך

העולם הזה